

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลเหล่าต่างคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยจึงเสนอผลการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
3. องค์การบริหารส่วนตำบล
4. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
6. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง

1.1 ความหมายของการกระจายอำนาจการปกครอง

อุทัย หิรัญโต (2533 : 13) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ การกระจายอำนาจไว้ว่า การกระจายอำนาจตามความหมายที่แท้จริง น่าจะหมายถึง การที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ การกระจายอำนาจบริหารให้แก่หน่วยปกครองท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินกิจการในอาณาเขตของตนโดยปราศจากการแทรกแซง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการมีอำนาจอิสระที่ดำเนินการโดยอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐเท่าที่จำเป็น การกระจายอำนาจจึงเป็นเรื่องที่รัฐบาลมอบความรับผิดชอบบางส่วนให้แก่การปกครองท้องถิ่น ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจที่แตกต่างจากการมอบอำนาจและการแบ่งอำนาจในทัศนะของอาจารย์อุทัย กล่าวคือ อาจารย์อุทัย ได้ตั้งข้อสังเกตประการที่หนึ่งก็คือ การมอบอำนาจและการแบ่งอำนาจ ส่วนกลางหรือผู้มอบยังคงมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ ตัวบุคคลหน่วยงานหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ภายใต้การควบคุมตามสายบังคับบัญชา การตัดสินใจในการกระทำ อำนาจถูกแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกโดยผู้บังคับบัญชาในส่วนกลางได้อย่างเหมาะสม แต่การกระจายอำนาจเป็นการโอนมอบ

และความรับผิดชอบให้แก่องค์กรการปกครองท้องถิ่นมิได้เป็นไปในรูปของสายบังคับบัญชา ทั้งนี้เพราะองค์กรท้องถิ่นเป็นนิติบุคคลแยกออกสายบังคับบัญชาของส่วนกลาง

หลักการกระจายอำนาจนั้น การกระจายอำนาจดังกล่าวเป็นพื้นฐานของการบริหารประเทศที่ต้องการจะมอบอำนาจให้แก่ท้องถิ่นในการปกครองตนเองอย่างอิสระ ดังนั้นก่อนที่เราจะได้พิจารณาถึงการกระจายอำนาจกับความเป็นไปได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล เราควรมาทำความเข้าใจกับการปกครองท้องถิ่นเพื่อที่จะได้เชื่อมโยงให้เห็นว่ามีความสำคัญกับการกระจายอำนาจอย่างไร เพื่อที่จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

การกระจายอำนาจการปกครอง หรือที่เรียกว่า มัชฌมวิภาค หมายถึง การกระจายอำนาจในทางการปกครองประเทศจากส่วนกลางบางส่วน โอนให้ประชาชนหัดจัดทำซึ่งถือว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นตนเอง (อุทัย หิรัญโต. 2533: 5)

สรุป การกระจายอำนาจการปกครอง คือ การกระจายอำนาจทางการปกครอง โดยรัฐบาลเป็นผู้โอนอำนาจให้แก่ท้องถิ่น อำนาจที่โอนให้ไปนั้นเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีโอกาสในการบริหารปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และมีอำนาจการปกครองที่ได้รับมาจากรัฐบาลนี้ น่าจะเป็นที่ครอบคลุมในด้านการให้บริการสาธารณะต่างๆ โดยมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างอิสระ รวมทั้งการกำหนดนโยบายของท้องถิ่นเองด้วย

1.2 ลักษณะของการกระจายอำนาจการปกครอง

การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นมีลักษณะดังนี้ (ประหยัด หงส์ทองคำ. 2524 :16-17)

1. มีการจัดตั้งองค์กรเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง องค์กรส่วนท้องถิ่นเหล่านี้มีเจ้าหน้าที่ มีงบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหากและไม่ขึ้นตรงต่อการบริหารส่วนกลาง ส่วนกลางเป็นเพียงแต่คอยควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น
2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้อย่างใกล้ชิด ถ้าไม่มีการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นเลยก็ไม่นับว่าเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง
3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร การกระจายอำนาจการปกครองนั้นต้องกำหนดให้องค์กรท้องถิ่นมีอิสระ ในการบริหารงานหรือจัดกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้เองตามสมควร คือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการ ได้เองด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

4. มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่นของตนเอง ตามลักษณะการกระจายอำนาจการปกครององค์กรท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณเป็นของตนเอง ซึ่งแยกจากส่วนกลาง โดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และทรัพย์สินตลอดจนเงินอุดหนุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ

5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นบุคคลในท้องถิ่น หมายถึง เป็นคนพื้นที่ นอกจากจะมีงบประมาณเป็นของตนเองแล้ว การกระจายอำนาจการปกครองนั้นจะต้องมีเจ้าหน้าที่อื่นเป็นพนักงานของตนเองหรือเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านั้นมิได้ขึ้นในสังกัดกระทรวง ทบวง กรม ในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

สรุป ลักษณะของการกระจายอำนาจการปกครอง คือ การจัดตั้งองค์กรเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง ที่มีอำนาจอิสระในการปกครองได้ตามสมควร มีการบริหารจัดการด้วยตัวเอง มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และยังเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้อย่างใกล้ชิด โดยมีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งมีการจัดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นบุคคลในพื้นที่ของตัวเอง

1.3 จุดแข็งของการกระจายอำนาจการปกครอง

การจัดระเบียบบริหารตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองย่อมมีจุดแข็งหรือข้อดีอยู่ 3 ประการ คือ (จรัสศักดิ์ บุญโชคช่วย.2523:21)

1. ทำให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นได้ดีขึ้น บริการสาธารณะบางอย่างที่เกี่ยวกับประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียเฉพาะท้องถิ่นที่ได้มอบให้ผู้บริหารงานท้องถิ่น ซึ่งเลือกตั้งขึ้นจากประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้จัดทำก็ย่อมจะได้ผลตรงกับความต้องการในท้องถิ่นมากขึ้น เพราะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นของตนเอง

2. เป็นการแบ่งเบาภาระบริหารส่วนกลางได้บ้าง ในปัจจุบันนี้ราชการบริหารส่วนกลางมีภารกิจมากอยู่แล้ว เกี่ยวกับการจัดทำกิจการอันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนร่วมของประเทศ ได้ตัดภาระเกี่ยวกับกิจการท้องถิ่นที่ไม่อาจดำเนินการได้อย่างทั่วถึงออกไปเสียบ้าง ถ้าจะทำให้เกิดผลดีสมกับความต้องการของราษฎรในท้องถิ่นได้

3. ทำให้ราษฎรมีความสนใจรู้จักรับผิดชอบ ในการปกครองท้องถิ่นของตนเองมากขึ้นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง ทำให้ราษฎรมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการท้องถิ่นได้โดยตรง และเกิดความจำเป็นที่ต้องปรึกษาหารือกันในการดำเนินงาน ทำให้ราษฎรรู้จักรับผิดชอบ คิดถึงประโยชน์ของส่วนร่วมท้องถิ่น ทำให้การกระจายอำนาจในการที่จะให้บริการแก่ประชาชนเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น

สรุปได้ว่า จุดแข็งของการกระจายอำนาจการปกครอง คือ ทำให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะบางอย่างที่เกี่ยวกับประโยชน์โดยส่วนร่วมของประชาชนแล้วยังเป็นการแบ่งเบาภาระบริหารส่วนกลางในการจัดทำกิจการอันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนร่วมของประเทศ และทำให้ประชาชนมีความสนใจรู้จักรับผิดชอบในการที่ประชาชนจะมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการท้องถิ่นได้โดยตรง และประชาชนยังรู้จักรับผิดชอบคิดถึงประโยชน์ของส่วนร่วมท้องถิ่นเป็นหลัก ทั้งนี้ประชาชนยังได้รับความสะดวกรวดเร็วในการใช้บริการต่าง ๆ แล้วยังเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น

1.4 จุดอ่อนของการกระจายอำนาจการปกครอง

ข้อเสียของการกระจายอำนาจการปกครอง มีอยู่ 4 ประการ (วิทยา นภาศิริกุลกิจ, 2519 : 8-9)

1. เป็นภัยต่อเอกภาพการปกครอง และความมั่นคงของประเทศเพราะหากว่าการกระจายอำนาจในท้องถิ่นมากเกินไป อาจทำลายเอกภาพในการปกครองและความมั่นคงปลอดภัยของรัฐได้ ทั้งอาจให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างท้องถิ่น ซึ่งต่างมุ่งที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนได้โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ท้องถิ่น
2. ทำให้ราษฎรพึงเล็งเห็นประโยชน์ท้องถิ่นสำคัญกว่าส่วนรวมเมื่อราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้นก็มุ่งที่จะทำประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตนฝ่ายเดียว จนกระทั่งลืมนึกถึงผลประโยชน์ของประเทศโดยส่วนรวมไป
3. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับเลือกตั้งอาจปกครองได้ไม่เหมาะสม กล่าวคือจะถือพรรคพวกการใช้อำนาจหน้าที่บังคับกดขี่พรรคฝ่ายตรงข้าม หรือราษฎรที่ไม่อยู่ในพรรคพวกของตน ซึ่งทำให้เกิดความไม่สงบราบรื่นได้ยอมทำให้เกิดความเดือดร้อน และความไม่พอใจแก่ราษฎรยิ่งกว่าถูกปกครองโดยส่วนกลางเสียอีก
4. ย่อมทำให้เกิดความสิ้นเปลืองมากกว่าและมีต้นทุนสูง เพราะต้องมีการแยกงบประมาณเป็นส่วน ๆ ทั้งต้องมีเจ้าหน้าที่ และเครื่องมือเครื่องใช้ของตนเองซึ่งไม่หมุนเวียนสับเปลี่ยนโยกย้ายไปใช้ในท้องถิ่นต่าง ๆ รวมทั้งอาจมีการใช้จ่ายโดยไม่ประหยัดและควบคุมการเงินไม่พอใช้จ่าย

สรุปได้ว่าจุดอ่อนของการกระจายอำนาจการปกครองนั้นจะเป็นภัยต่อเอกภาพการปกครอง และความมั่นคงของประเทศเพราะหากว่าการกระจายอำนาจในท้องถิ่นมากเกินไป อาจทำลายเอกภาพในการปกครองของประเทศและความมั่นคงปลอดภัยของรัฐและจะทำให้

ประชาชนมุ่งที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนได้โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ท้องถิ่น และยังมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกโดยการใช้อำนาจหน้าที่บังคับคดีพรรคฝ่ายตรงข้ามอันจะเป็นผลเสียแก่รัฐต่อไป

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

เพื่อที่จะได้ทราบถึงคานิยามของการปกครองท้องถิ่นที่มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายการปกครองไว้ได้น่าสนใจ ได้แก่

วิลเลียม วี. (William V. 1951: 398) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนแห่งหนึ่งแห่งใดที่มีองค์การเกิดขึ้นทำหน้าที่ในการกำหนดพื้นที่ มีอำนาจในการบริหารด้านการคลัง มีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจและสภาพท้องถิ่นเป็นองค์การสำคัญขององค์การนี้”

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson. 1953 : 574) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้อำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Logal Rights) และต้องมียุทธวิธีที่ปกครองตนเอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

จอห์น เจ. คลาร์ก (John J Clark. 1957 : 398) ได้ให้ความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน่วยการปกครองที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบ เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ใด โดยเฉพาะและหน่วยงานปกครอง ดังกล่าวนี้อาจจัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง”

แดเนียล วิท (Daniel Wit. 1967 : 14-21) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือ กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริการท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

แฮร์ริส จี. มอนตาญู (Haris G. Montagu. 1984 : 574) ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือก

ผู้มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้ หน่วยปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศไม่ได้ กลายเป็นรัฐใหม่อิสระแต่อย่างใด

ประธาน คณะนิติศึกษาการ (2533 : 11) ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น เป็นระบบราชการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การจัดตั้งนี้ ถูกควบคุมโดยรัฐมีแต่อำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง”

อีมิล เจ. ซัดดี (Emile J. Sady ; อ้างในอุทัย หิรัญโต. 2543 : 4) ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำกว่ารัฐ ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมาย และมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำกิจกรรมในท้องถิ่นด้วยตนเอง รวมทั้งอำนาจการจัดเก็บภาษีเงินได้ที่ของหน่วยปกครองท้องถิ่นดังกล่าวอาจได้รับการเลือกตั้งและแต่งตั้งโดยท้องถิ่นได้

อุทัย หิรัญโต (2533 : 12) ให้ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลให้อำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตน การบริหารงานท้องถิ่นมีการจัดองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วนทั้งนี้ความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลไม่ได้เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนที่รัฐบาลให้อำนาจประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการบริหารจัดการกันเองอย่างอิสระแต่อยู่ภายใต้การควบคุมโดยรัฐที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของฝ่ายรัฐบาล

2.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากแนวคิดในการปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครองและสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ ดังนี้ (ชูวงษ์ ฉายะบุตร. 2539 : 13)

1. การปกครองท้องถิ่นคือฐานรากของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้กับประชาชนให้ประชาชนรู้ดีกว่าตนมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่น

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของท้องถิ่นประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตนเอง

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวางไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะถิ่นนั้นๆ

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นผู้วิจัยสรุปได้เป็นสองด้าน คือ ด้านการเมืองและการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองเป็นการปูพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นด้วยตนเองด้วยกลไกทางการบริหารต่าง ๆ ทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการจัดการ

2.3 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ (อุทัย หิรัญโต. 2543 : 22)

ประการที่หนึ่ง สถานะตามกฎหมาย หมายความว่าหากประเทศใดกำหนดเรื่อง การปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงว่าประเทศนั้นๆ มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

ประการที่สอง พื้นที่และระดับ มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการคือ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงมีเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองออกเป็นสองระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและ ขนาดใหญ่

ประการที่สาม การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

ประการที่สี่ องค์กรณีบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น

ประการที่ห้า การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

ประการที่หก อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ

ประการที่เจ็ด งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตกฎหมายให้อำนาจการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญต่อไป

ประมาณที่แปด การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังต้องอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนโดยรวม

จากองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานจากทฤษฎีการกระจายอำนาจ และ อุดมการณ์ประชาธิปไตย มีขอบเขตที่แน่ชัดมุ่งเปิด โอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจการการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเองและประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

2.4 ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย (อนันต์ อนันตกุล, 2521 : 10)

1. เป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยวิธีทางกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎหมาย ข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น
 2. มีการเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน เลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง
 3. มีอิสระในการปกครองตนเอง สามารถที่จะใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่จำเป็นต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ภายใต้สายบังคับบัญชาของหน่วยงานทหารราชการ
 4. มีงบประมาณของตนเอง มีอำนาจจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดอำนาจในการจัดเก็บเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะเห็นการบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป
 5. มีการควบคุมของรัฐบาลกลาง เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นมาแล้วก็ยังอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาลกลาง เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม
- การมีอิสระในการดำเนินงานขององค์การปกครองท้องถิ่นมิได้หมายความว่ามีความเต็มที่มีเพียงแต่หมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินงานเท่านั้น เพราะมีฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงสงวนอำนาจในการดูแลและควบคุมอยู่
- การปกครองท้องถิ่นนั้นอาจกล่าวได้ว่า ถ้าเกิดขึ้นบนพื้นฐานทางทฤษฎีของการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากหลักการสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเน้นการมีอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้งมีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญคือ ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

2.5 การกระจายอำนาจกับการปกครองท้องถิ่น

แนวความคิดในการปกครองท้องถิ่น ซึ่งยึดหลักการกระจายอำนาจนั้น วัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคง และความผาสุกของประชาชน และสอดคล้อง

กับหลักการประชาธิปไตย ที่เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ความสำคัญของการปกครอง
ท้องถิ่นที่ถือได้ว่าเป็นลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจก็คือ

1. การปกครองท้องถิ่นคือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะ
การปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันการฝึกสอนการเมือง การปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิด
ความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประ โยชน์ อันพึงจะมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่ง
ความศรัทธาเต็มใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในที่สุด ประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้ง
จะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลพินิจ เลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ได้รับการเลือกตั้ง
เข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหาร
งานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยเกิดความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไป
สู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักปกครองตนเอง หัวใจของ
การปกครองระบอบประชาธิปไตยประการที่หนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครอง
ที่เกิดขึ้นจากเบื้องบน การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองนอกจาก
จะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบการบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจาก
ประชาชนผู้บริหารท้องถิ่น จึงมักต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิธีประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น
การเปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน ซึ่งจะทำให้
ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่นประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค
และปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตน (ชูศักดิ์ เทียงตรง. 2528 : 6) การปกครอง
ท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเองอย่างแท้จริง ก็คือ การกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุด
อันเป็นรากแก้ว ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่
องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งก็คือ การวางรากฐานในท้องถิ่น

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเอาระยะของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการของ
การกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเอาระยะรัฐบาลกลาง
เนื่องจากความจำเป็นบางประการดังนี้ (ลิขิต ธีรเวคิน. 2527 : 13)

ประการแรก ภารกิจของรัฐบาลกลางมีอยู่กว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่ง
จะเห็น ได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นของแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

ประการที่สอง รัฐบาลกลางมีอาจจะดำเนินการในการสนองตอบต่อความต้องการ
ของประชาชน ในท้องถิ่น ได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน

การแก้ปัญหาหรือจัดการบริหาร โครงการในท้องถิ่น โดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผล สูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจได้ดีกว่า ผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึง เป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ได้มากที่สุด

ประการที่สาม กิจกรรมบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะของท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับ ท้องถิ่น อื่นและไม่เกี่ยวกับส่วนได้เสียต่อประเทศโดยส่วนรวมจึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชน ท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีองค์ประกอบขององค์กรท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลกลางจะต้อง รับผิดชอบภาระการดำเนินการทุกอย่าง และไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นถูกจุด หรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น ๆ หากได้จัด ทำให้มีการปกครองท้องถิ่น เพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลกลางจะมีหน้าที่เพียงแต่ ควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรการในการดำเนินการยิ่งขึ้น

การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญหรือ โครงการ ใหญ่ ๆ ระดับชาติที่มีผลประโยชน์ต่อส่วนรวม งานที่มอบหมายให้ท้องถิ่นทำให้รัฐบาลกลางมี ความคล่องตัวมากขึ้น

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของการปกครองท้องถิ่นตรง เป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างไม่ว่าระหว่างภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการและปัญหาที่แตกต่างกันออกไปการให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ ถูกจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้รู้ถึงปัญหาและความต้องการ ของประชาชนเป็นอย่างดีการบริหารงานก็จะ เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพไม่ต้อง เสียเวลาเสนอขอเรื่องอนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารได้เสร็จในท้องถิ่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย โดยไม่จำเป็น

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองบริหารของประเทศ ในอนาคตผู้นำองค์กรปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตนและ ฝึกฝนทักษะทางการเมืองบริหารในท้องถิ่นอีกด้วย

6. การปกครองส่วนท้องถิ่นคล่องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบ พึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบท พึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบทที่ผ่านมา ยังมีอุปสรรค สำคัญอันหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่

สัมฤทธิ์ ผลนั้นจะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตัวเองของท้องถิ่น ทำให้ความร่วมมือร่วมแรงกันซึ่ง โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะหิบบิ้นให้ แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่น กลับกลายเป็นการสร้างปัญหา กล่าวคือเป็นการสร้างการพัฒนาแบบพึ่งพาไม่ยอมช่วยตัวเอง อันเป็นทางลัดต่อการพัฒนาประชาธิปไตย การกระจายอำนาจทำให้เกิดลักษณะการพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยได้ (ลิขิต ชีรวะกิน.2527:4)

ในการศึกษาการปกครองท้องถิ่น ซึ่งยึดหลักการกระจายอำนาจมีทฤษฎีและรูปแบบมากมาย การทำการศึกษาในระดับแคบ ๆ จะไม่ใช่เรื่องง่ายแต่กระนั้นก็ตามสิ่งที่ไม่ควรขาด ก็คือ แนวความคิดพื้นฐานในการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นการมองในด้านการจัดระเบียบการปกครอง หรือใช้อำนาจในการปกครองบริหารประเทศนั่นเอง แม้ว่าความหมายของการปกครองท้องถิ่น จะมีมากมาย แต่ก็หนีไม่พ้นแนวความคิดพื้นฐาน และเรื่องของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นซึ่งนำมาสู่องค์ประกอบท้องถิ่น โดยทั่วไป ซึ่งจะเป็นตัวชี้และวิเคราะห์ว่าการปกครองที่ดำเนินการอยู่นั้นจัดว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นหรือไม่ แต่การกระจายอำนาจ ดังกล่าวนั้น มีข้อพึงระวังและได้กลายเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ซึ่งมีอยู่หลายประการ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของขอบเขตการกระจายอำนาจ และการคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถของประชาชน ซึ่งเป็นเป็นปัญหาที่ถกเถียงถึงความพร้อมของประชาชนต่อการปกครองตนเอง มาโดยตลอดจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

อาจกล่าวได้ว่าจากจุดหมายหรือวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น หากจะรวบรวมเป็นจุดใหญ่ ๆ แล้ว สามารถที่จะแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านการเมือง ด้านการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองนั้น เป็นการปูพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเป็นการเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางและคนในท้องถิ่น ได้หาทางตอบสนองแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกทางการบริหารต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การจัดการ และอีกมาก

3. องค์การบริหารส่วนตำบล

3.1 บทบาทความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ส่งผลให้สภาตำบลมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนจากทางราชการย้อนหลัง

3 ปีติดกัน เฉลี่ยเกิน 15,000 บาทต่อปีขึ้นไป ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทความสำคัญต่อตำบลและประชาชนหลายประการ ก่อนอื่นนั้นเราจะดูกันถึงหน้าที่ อบต. จะต้องดำเนินการคือองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และมีหน้าที่ต้องทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 67 ดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือ

บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

จากบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องกระทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการในฐานะราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อความเจริญก้าวหน้าให้ถึงท้องถิ่นทุกด้าน นอกจากนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ยังเป็นหน่วยงานที่มีอิสระมากกว่าสภาตำบลเป็นนิติบุคคลในการบริหารงานตำบลรวมทั้งมีอำนาจหน้าที่มากกว่าในทุกด้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองที่สะท้อนการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริง อันเป็นการสนองตอบต่อนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลที่จะให้อำนาจการบริหารงานแก่หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารงานที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่ มีอิสระในการตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่นนั้นตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เหตุผลที่สนับสนุนว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นนี้อาจพิจารณาได้จากการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินการที่ส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจต่อไป (Haris G. Montagu, 1984 : 581)

1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจในการทำนิติกรรมและสัญญาทางกฎหมายได้เองโดยไม่ต้องผ่านทางราชการเหมือนอดีต ทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีความคล่องตัวในการดำเนินการบริหารตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้าและตรงต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลได้

2. คณะกรรมการและผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนเกือบทั้งหมด กล่าวคือสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของราษฎรหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 198 ซึ่งกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งเป็นหลักและมีอำนาจมากกว่าผู้ที่มาจากการแต่งตั้ง นอกจากนี้คณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลก็มีมาจากสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลเลือกกันขึ้นมาอีกด้วย

3. อำนาจอิสระของผู้บริหาร มีขอบเขตอำนาจหน้าที่และกิจกรรมมากขึ้น จากเดิมที่กำหนดไว้ในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 และยังมีอำนาจในพื้นที่ตำบลเพิ่มขึ้น โดยที่หากหน่วยราชการที่ดำเนินการใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ในตำบลจะต้องแจ้ง องค์การบริหารส่วนตำบลให้ทราบเสียก่อน

4. อำนาจทางการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถจัดเก็บภาษีได้เหมือนกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น (เทศบาล) เช่น รายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้ายอาคารฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อันเกิดจากการฆ่าสัตว์ และยังได้รับการจัดสรรภาษีโดยตรงจากหน่วยราชการที่เก็บภาษีในเขตตำบลนั้น จากภาษีประเภทต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต เป็นต้น ซึ่งเมื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บแล้วก็จัดสรรภาษีเหล่านี้ให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักเกณฑ์และวิธีการทางกฎหมายตามลำดับ และที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ที่นอกเหนือออกไปกว่าท้องถิ่นก็คือ รายได้จาก การได้รับผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นอีกด้วย เช่น จากอกรังนกนางแอ่น ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล บัตรการประมง ค่าภาคหลวงไม้ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดิน เป็นต้น

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรที่จะสะท้อนถึง ความสำคัญในการกระจายอำนาจลงสู่หน่วยการบริหารระดับตำบล ซึ่งส่งผลดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหาร การปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบล
2. ประชาชนจะได้รับประโยชน์จาก องค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการพัฒนา ตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริม

แนวความคิดและกระแสประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบันที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้การบริหารงานตำบลจะมีมากขึ้น โดยผ่านผู้แทนของตน ในองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ เป็นที่เชื่อได้ว่าความเจริญและการพัฒนาในทิศทางที่ดีของ องค์การบริหารส่วนตำบล จะส่งผลให้เกิดความเจริญและการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมในภาพรวมของประเทศ ต่อไป

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและท้องถิ่นคือ

1. ก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ในด้านการพัฒนา และส่งเสริมอาชีพและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
2. ก่อให้เกิดการพัฒนา ทางด้านการเมือง ในเรื่องของการกระจายอำนาจ ให้กับท้องถิ่นในระดับตำบลการพัฒนาทางการบริหารของประชาชนโดยให้ประชาชนเป็นผู้บริหารให้เกิดความก้าวหน้าของชุมชนตนเอง
3. การพัฒนาทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
4. การพัฒนาทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

1. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (มาตรา 66)
2. มีอำนาจหน้าที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (มาตรา 67)
 - 2.1 จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
 - 2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 - 2.4 ป้องกันโรคและบรรเทาสาธารณภัย
 - 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
 - 2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

3. มีหน้าที่จัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (มาตรา 68)

3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร

3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ๆ

3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

3.4 ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ

3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์

3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน

3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้ามเรือ

3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.12 การท่องเที่ยว

3.13 การผังเมือง

4. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ข้างต้นนั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย (มาตรา 69)

5. มีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล (มาตรา 70)

6. อาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อใช้บังคับในตำบล ได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ของ อบต. ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บ และกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกิน 500 บาท (มาตรา 71)

7. อาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติการของ อบต. เป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม (มาตรา 72)

8. อาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทํากิจการร่วมกันได้ (มาตรา 73)

3.3 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

3.3.1 มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของ ประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (มาตรา 16)

- 1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 4) การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- 5) การสาธารณสุขูปการ
- 6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 9) การจัดการศึกษา
- 10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และ ผู้ด้อยโอกาส
- 11) การบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี ของท้องถิ่น
- 12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานมีพักผ่อนหย่อนใจ
- 14) การส่งเสริมกีฬา
- 15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิภาพของประชาชน
- 16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
- 17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

- 18) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- 23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัยโรง

มหรสพ และสาธารณสุขอื่น ๆ

24) การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

25) การผังเมือง

26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

28) การควบคุมอาคาร

29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและการสนับสนุนการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

31) กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

3.3.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามข้อ 1 จะมีผลอย่างสมบูรณ์ต่อเมื่อแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลใช้บังคับแล้ว

4. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ

4.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของท้องถิ่น

4.1.1 สภาพทั่วไป

1) ที่ตั้ง ห่างจากอำเภอโพธิ์ชัย ประมาณ 25 กม. ห่างจากจังหวัดหนองคาย ประมาณ 23 กม. เนื้อที่ทั้งหมด โดยประมาณ 37,715 ไร่ หรือ 60,344 ตรม.

2) ภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศเป็นดินปนทราย

3) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลจอมศรี อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลทุ่งหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลหาดคำ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

4) จำนวนหมู่บ้านในพื้นที่ ทั้งหมด 15 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ 1 บ้านเหล่าต่างคำ

หมู่ที่ 2 บ้านต่างคำ

หมู่ที่ 3 บ้านห้วยน้ำเย็น

หมู่ที่ 4 บ้านเชียงอาด

หมู่ที่ 5 บ้านสุขสำราญ

หมู่ที่ 6 บ้านโนนตาล

หมู่ที่ 7 บ้านนาเมย

หมู่ที่ 8 บ้านโลกหัวภู

หมู่ที่ 9 บ้านโลกคอย

หมู่ที่ 10 บ้านเหล่าเจริญ

หมู่ที่ 11 บ้านโลกสว่าง

หมู่ที่ 12 บ้านมีสุข

หมู่ที่ 13 บ้านเชียงอาดเหนือ

หมู่ที่ 14 บ้านต่างคำวิทยา

หมู่ที่ 15 บ้านโนนภูทอง

5) จำนวนประชากร มีทั้งสิ้น 6,225 คน แยกเป็น

ชาย 3,142 คน

หญิง 3,083 คน

6) ด้านทรัพยากรแหล่งน้ำ

6.1) คลองชลประทาน 1 แห่ง

6.2) คลองส่งน้ำ 5 แห่ง

6.3) บ่อบาดาล 9 แห่ง

6.4) บ่อน้ำตื้น 7 แห่ง

6.5) ห้วยลำธาร 4 แห่ง

6.6) สระน้ำ 100 ตร.ว. ขึ้นไป 9 แห่ง

7) ด้านการคมนาคม

7.1) จากตำบลเหล่าต่างคำ - จังหวัดหนองคาย มีจำนวน 3 เส้นทาง

7.2) จากตำบลเหล่าต่างคำ - อำเภอโพนพิสัย มีจำนวน 3 เส้นทาง โดยรถ

รับจ้างไม่มีรถโดยสารประจำทาง

8) ด้านการคมนาคม

8.1) มีโทรศัพท์สาธารณะแบบตู้ ชนิดสอคั๊ตและหยอดเหรียญครบทุกหมู่บ้าน

8.2) การบริการส่งไปรษณีย์โทรเลข

9) ด้านการไฟฟ้า

9.1) จำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 15 หมู่บ้าน มีไฟฟ้าใช้ทั้ง 15 หมู่บ้าน

9.2) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 3 แห่ง

4.1.2 สภาพทางสังคม

1) การศึกษา

1.1) โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 5 แห่ง

(1) โรงเรียนบ้านเหล่าต่างคำ

(2) โรงเรียนบ้านห้วยน้ำเย็น

(3) โรงเรียนบ้านเชียงฮาด

(4) โรงเรียนบ้านนาเมย

(5) โรงเรียนบ้านโคกหัวภู

1.2) โรงเรียนมัธยมศึกษา ม. 1 - ม. 6 จำนวน 1 แห่ง

(1) โรงเรียนร่วมธรรมานุสรณ์

1.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 แห่ง

(1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเจริญผล ถ่ายโอนจากกรมการศาสนา

(2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสุขสำราญ ถ่ายโอนจากพัฒนาชุมชน

1.4) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 2 แห่ง

1.5) องค์กรศาสนา - วัดและสำนักสงฆ์ จำนวน 10 แห่ง

1.6) การสาธารณสุข - สถานีอนามัย จำนวน 1 แห่ง

1.7) ความปลอดภัยในชีวิต - สถานีตำรวจภูธรตำบล จำนวน 1 แห่ง

4.2 ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ

4.2.1 ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ

- 1) จำนวนบุคลากร รวมทั้งสิ้นจำนวน 32 คน
 - 1.1) ตำแหน่งในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน
 - 1.2) ตำแหน่งในส่วนการคลัง จำนวน 5 คน
 - 1.3) ตำแหน่งในส่วนโยธา จำนวน 2 คน
 - 1.4) พนักงานรับโอน(รพช.) จำนวน 2 คน
 - 1.5) พนักงานสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 3 คน
 - 1.6) ครูที่เลี้ยงศูนย์พัฒนาเด็ก จำนวน 8 คน
- 2) ระดับการศึกษา
 - 2.1) ระดับประถมศึกษา จำนวน 2 คน
 - 2.2) ระดับมัธยมศึกษา/ อาชีวศึกษา จำนวน 24 คน
 - 2.3) ระดับปริญญาตรี จำนวน 6 คน

4.2.2 ศักยภาพของชุมชนในพื้นที่

- 1) มีระดับบริหารไฟฟ้าทั่วถึงครบทุกหมู่บ้าน
- 2) ระบบโทรศัพท์สาธารณะมีแต่ยังไม่ครบทุกหมู่บ้าน
- 3) ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา
- 4) การคมนาคมอยู่ในเกณฑ์ที่สะดวก
- 5) ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร
- 6) รายได้ และฐานะปานกลาง ระดับต่ำ

4.3 สภาพปัญหาพื้นที่ความต้องการของประชาชน

เพื่อให้การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ มีความครบถ้วนสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ วิเคราะห์ปัญหาในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีปัญหาอะไรและมีความจำเป็นพื้นฐานและความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบที่สำคัญ ดังนี้

4.4 สภาพปัญหาในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบและความต้องการของประชาชน โดยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.4.1 ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน

- 1) ปัญหาเส้นทางการคมนาคมขนส่งระหว่างหมู่บ้านไม่สะดวก
- 2) ปัญหาอุทกภัยน้ำท่วมเส้นทางคมนาคมทุกปี(ซ้ำซาก)
- 3) ไฟฟ้าสาธารณะไม่เพียงพอ
- 4) การเดินทางไปอำเภอจังหวัดไม่มีรถโดยสารประจำทาง
- 5) ขาดการวางผังเมือง

4.4.2 ปัญหาการผลิต การตลาด รายได้และการมีงานทำ

- 1) การประกอบอาชีพในหมู่บ้าน
 - 1.1) ปัญหาการขาดความรู้โอกาสในการประกอบอาชีพ
 - 1.2) ปัญหาการขาดการรวมกลุ่มอาชีพ
- 2) ความรู้ทางเทคโนโลยี การพัฒนาการเกษตร

4.4.3 ปัญหาสาธารณสุข และการอนามัย

- 1) ปัญหาแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข และอนามัย
- 2) ปัญหาการให้บริการสุขภาพของผู้สูงอายุ เด็ก สตรี และคนพิการ ไม่ทั่วถึง
- 3) ปัญหาการแพร่ระบาดและการป้องกันขุณภัย โรคพิษสุนัขบ้า

4.4.4 ปัญหาน้ำกิน - น้ำใช้ เพื่อการเกษตร

- 1) การขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภค - บริโภคในฤดูแล้ง
- 2) ระบบประปาหมู่บ้านไม่เพียงพอ

4.4.5 ปัญหาขาดความรู้เพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิต

- 1) ปัญหาการขาดแหล่งข้อมูลข่าวสาร
- 2) การขาดโอกาสในการศึกษาและการศึกษานอกระบบ

4.4.6 ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ

- 1) ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่เป็นระยะยาวนาน
- 2) น้ำในคลองชลประทาน / คลองธรรมชาติ มีการปนเปื้อนสารพิษจากการ

ทำการเกษตร

- 3) คลองตื้นเขิน มีวัชพืชรากขึ้นปกคลุมทำให้การกระจายน้ำไม่สะดวก
- 4) ประชาชนขาดจิตสำนึกการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) ฝุ่นละออง

4.4.7 ปัญหาการบริหาร และการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 1) ชุมชนขาดความเข้มแข็งและมีส่วนร่วม
- 2) บุคคลภายในองค์กรและประชาชนขาดอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

4.5 ความต้องการของประชาชน

4.5.1 ความต้องการด้าน โครงสร้างพื้นฐาน

- 1) ก่อสร้างถนน สะพาน คสล. วางท่อ และวางระบายน้ำ
- 2) ก่อสร้างเส้นทางที่น้ำท่วมให้มีระดับสูงขึ้น
- 3) ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะเพิ่มขึ้น
- 4) ปรับปรุงซ่อมแซมถนนลูกรัง และปรับปรุงผิวถนนลาดยาง
- 5) จัดให้มีการเดินรถประจำทางวงผังเมืองและชุมชนตามหลักการเมืองน่าอยู่

4.5.2 ความต้องการด้านการผลิต การตลาด รายได้ และมีการทำงาน

- 1) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลในการผลิตทางการเกษตร
- 2) ฝึกอบรมความรู้ ด้านวิชาการ และการศึกษาดูงาน ให้ทราบถึงหลักเศรษฐกิจ

พอเพียง

- 3) สนับสนุนเงินทุนพร้อมอุปกรณ์
- 4) ให้ความรู้ผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่กับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5) สนับสนุนและส่งเสริมการทำนาปรัง
- 6) สนับสนุนและส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์

4.5.3 ความต้องการด้าน สาธารณะสุข และอนามัย

- 1) ฝึกอบรมให้ความรู้ทางโภชนาการอนามัยแม่ และเด็ก
- 2) ให้ความรู้ด้านสุขอนามัย
- 3) ให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟติด กำจัดขุยถาย และรณรงค์โรค

พิษสุนัขบ้า

4.5.4 ความต้องการด้านน้ำกิน - น้ำใช้ เพื่อการเกษตร

- 1) ให้มีการขุดลอกคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ
- 2) ให้มีการขยายเขตประปาหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน
- 3) จัดระบบการใช้น้ำ ก่อสร้างฝาย และชุดสระน้ำขนาดเล็กในไร่นา
- 4) โครงการก่อสร้างระบบส่งน้ำด้วยท่อเพื่อการเกษตร

4.5.5 ความต้องการด้านความรู้ เพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิต

- 1) ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพ มีศูนย์ข้อมูล ห้องสมุดชุมชน
- 2) ให้ความรู้ด้านจัดการศึกษา การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตลอดชีวิต
- 3) ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตต่าง ๆ
- 4) ฟื้นฟูและส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.5.6 ความต้องการด้านทรัพยากรธรรมชาติ

- 1) อนุรักษ์สร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) ขุดลอกคลองที่ตื้นเขิน
- 3) อนุรักษ์การปลูกไม้ดอกไม้ประดับและไม้เศรษฐกิจ

4.5.7 ความต้องการด้านการบริหาร และจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 1) สร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรภาคประชาชน กลุ่มสตรี กลุ่มอาสาอื่น ๆ
- 2) ปลูกจิตสำนึกและสร้างอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทองให้ทุกระดับ
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

4.6 การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ

4.6.1 การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ

- 1) ส่งเสริมการพัฒนาด้านการเกษตร พัฒนาพันธุ์พืช
- 2) ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม และจัดหาตลาดสินค้าให้
- 3) ส่งเสริมอาชีพเลี้ยงสัตว์พื้นบ้านและขยายพันธ์ เช่น โค กระบือ เป็ด ไก่ ไข่
ไว้บริโภคนและขายเป็นอาชีพเสริม
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ราษฎรประกอบอาชีพเศรษฐกิจแบบพอเพียงตาม
แนวพระราชดำริให้สามารถพึ่งตนเองได้
- 5) จัดวิทยากรที่มีความรู้มาส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งไว้
- 6) ให้ครอบครัวปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษไว้บริโภคในครัวเรือน
- 7) จัดเจ้าหน้าที่สาธารณสุขออกและรักษาโรคระบาดของสัตว์เลี้ยง
- 8) จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านให้เป็นกองทุนประกอบอาชีพ
- 9) ให้เกษตรกรมีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการจำหน่ายผลผลิต
- 10) ส่งเสริมการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

4.6.2 การดำเนินงานด้านสังคม

- 1) จัดสร้างลานกีฬา
- 2) มีการป้องกันและปราบปรามผู้เสพ ผู้ขาย และผู้ซื้อ ยาเสพติด อย่างจริงจัง

3) ส่งเสริมสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น สวัสดิการคนชรา ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ เป็นต้น

4) ส่งเสริมให้ประชาชนในตำบล หมู่บ้าน ได้ออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพและพลานามัย ลดปัญหาการพึ่งพายาเสพติด

5) จัดหาสวัสดิการให้กับคนชรา

6) ให้ความช่วยเหลือในด้านสังคมสงเคราะห์

7) ปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

8) ส่งเสริมการแข่งขันกีฬาประจำปี

4.6.3 การดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐาน

1) ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล

2) ขยายเขตไฟฟ้าให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

3) ก่อสร้างถนนคอนกรีตและถนนลาดยางให้ได้มาตรฐาน

4) ปรับปรุงถนนลูกรังและซ่อมแซมให้ได้มาตรฐาน

5) พัฒนาเส้นทางคมนาคมเพื่อการเกษตรให้ได้มาตรฐาน

6) ติดตั้งแสงสว่างไฟฟ้าสาธารณะให้ได้ครบทุกจุด

7) จัดสร้างระบบประปาในหมู่บ้าน

4.6.4 การดำเนินงานด้านแหล่งน้ำ

1) ก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน

2) ขุดลอกบ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล

3) ขุดลอกห้วย หนอง คลอง และก่อสร้างฝายกั้นน้ำเพิ่มขึ้นเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้

4) ขุดลอกหนองน้ำที่ตื้นเขิน

5) ขยายเขตประปาหมู่บ้านและสามารถดื่มกินได้

6) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้ดีขึ้น

4.6.5 การดำเนินงานด้านสาธารณสุข

1) จัดศูนย์สงเคราะห์ราษฎรหมู่บ้าน

2) ดำเนินการเกี่ยวกับบัตรสุขภาพ

3) ฝึกอบรม อสม.

4) ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโภชนาการ

5) รมรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการกินอยู่ที่ถูกสุขลักษณะและให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ออกไปให้ความรู้และตรวจสุขภาพกับราษฎรเป็นระยะ ๆ

4.6.6 การดำเนินการด้านการเมือง การบริหาร

- 1) จัดหน่วยงานประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เพื่อให้บริการด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึง
- 2) ส่งเสริมกระบวนการประชาคมและมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากที่สุด
- 3) จัดเจ้าหน้าที่ทำการออกสำรวจป้าย ที่ดิน โรงเรือน เพื่อเป็นข้อมูลจัดเก็บภาษี

และดำเนินการจัดเก็บภาษีต่อไป

- 4) ส่งเสริมความรู้และความเข้มแข็งทางการเมืองให้กับชุมชนท้องถิ่นทราบ
- 5) ให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การบริหารแก่เยาวชนและราษฎร

4.6.7 การดำเนินงานด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

- 1) ส่งเสริมการเข้าศึกษาต่อ
- 2) สร้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
- 3) สร้างศูนย์เด็กเล็กในหมู่บ้าน
- 4) ส่งเสริมโครงการอาหารเสริม อุปกรณ์การเรียน และการพัฒนาของเด็กก่อน

วัยเรียน

- 5) ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

4.6.8 การดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) มีการกำหนดแนวเขตป่าสงวนให้ชัดเจนแก่ประชาชน
- 2) ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการตัดไม้ทำลายป่าและการเผาป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย
- 3) ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักจากขยะมูลฝอย
- 4) มีการปลูกป่าและไม้ยืนต้นทดแทนป่าที่ถูกตัดไป
- 5) ให้มีการเกษตรปลูกพืชคลุมดิน พืชหมุนเวียน พืชบำรุงดิน เช่น ถั่วต่าง ๆ

ป้องกันหน้าดินถูกทำลาย

- 6) จัดหาภาชนะรองรับขยะให้เพียงพอในหมู่บ้าน
- 7) จัดหาสถานที่ทิ้งขยะ
- 8) ปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนมีวินัยในการทิ้งขยะ
- 9) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีระบบกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัยจาก

มลภาวะต่าง ๆ

- 10) รณรงค์ให้ไม่มีการบุกรุกทำลายป่าและทรัพยากรธรรมชาติ

4.7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา

4.7.1 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)

ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจอย่างพอเพียง” ยึดทางสายกลางที่อยู่บนพื้นฐานความสมดุลพอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้ทันโลก

4.7.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย

“เมืองน่าอยู่ ควบคู่การศึกษา วัฒนธรรมล้ำค่า เกษตรอุตสาหกรรมหลากหลาย ขยายเศรษฐกิจการค้าอิน โดจีน พัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน”

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย

- 1) การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดหนองคาย
- 2) การพัฒนาการค้าและการลงทุนให้เป็นชุมทางการค้าของอนุภูมิภาค
กลุ่มแม่น้ำโขง
- 3) การพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรอุตสาหกรรมให้เป็นศูนย์กลางในการแปรรูปเกษตร อุตสาหกรรม และยางพาราของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 4) การเพิ่มประสิทธิภาพให้เป็นแหล่งผลิตเกษตรอุตสาหกรรมที่ได้มาตรฐานสากล

5) การเพิ่มศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงนิเวศน์

6) การส่งเสริมการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

4.7.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ

- 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิต
- 2) การส่งเสริมการเกษตร
- 3) การศึกษาเพื่ออาชีพ
- 4) การขยายโอกาสทางการศึกษา
- 5) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- 6) การส่งเสริมการผลิตด้านการเกษตร
- 7) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน
- 8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 9) การส่งเสริมกิจการด้านศาสนา วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
- 10) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.7.4 นโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 1) นโยบายการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
- 2) นโยบายการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของสิ่งแวดล้อม
- 3) นโยบายการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของตำบล
- 4) นโยบายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) นโยบายการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
- 6) นโยบายการส่งเสริม เด็ก สตรี คนชรา ในตำบล
- 7) นโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 8) นโยบายการพัฒนารายได้ของประชาชนในท้องถิ่น

4.7.5 วิสัยทัศน์การพัฒนางค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต่างคำ

ปรัชญา : เหล่าต่างคำนำอยู่ ควบคู่คุณธรรม นำการศึกษา พัฒนาอย่างสมดุล
เพิ่มพูนรายได้ ขยันอย่างฉลาด ใช้จ่ายอย่างประหยัด ซื่อสัตย์ และจงรักภักดีตลอดกาล

นิยาม : เหล่าต่างคำนำอยู่ สะอาด สะดวก ปลอดภัย

: ควบคู่คุณธรรม : มีคุณธรรมอันดีงาม มีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร
สมัครสมานสามัคคี รู้จักเสียสละ

: นำการศึกษา : ให้โอกาสคนทุกระดับได้รับการศึกษาตลอดชีวิต
ส่งเสริมการศึกษาและศาสนา

: พัฒนาอย่างสมดุล : พัฒนาให้ครอบคลุมพื้นที่ให้ ครอบคลุมด้าน ครอบคลุมวัย
เหมาะสมกับกาลเวลา สร้างชีวิตให้เกิดสันติสุข
ความร่มเย็น มั่นคงก้าวหน้า อย่างพอเพียงและยั่งยืน

: ขยันอย่างฉลาด : ประชาชน องค์กรทุกภาคส่วน ฉลาดคิดฉลาดทำ

: ใช้จ่ายอย่างประหยัด : ประชาชน องค์กรทุกภาคส่วนรู้จักใช้จ่ายอย่างฉลาด
ประหยัดมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ

: ซื่อสัตย์ : การรักษาสำนึก จริ่งใจ ซื่อสัตย์ ซื่อตรง ต่อตัวเอง
ประชาชน องค์กร และประเทศชาติ รู้จักละวางความชั่ว
ความทุจริต

: และจงรักภักดีตลอดกาล : จงรักภักดี จริ่งใจ ต่อตนเอง ประชาชน องค์กร
สถาบันพระมหากษัตริย์ และประเทศชาติ

4.8 ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา

4.8.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1) แนวทางการพัฒนา

- 1.1) ก่อสร้าง ปรับปรุงบำรุงรักษา ถนน สะพาน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ
- 1.2) การพัฒนาระบบ ก่อสร้างติดตั้งปรับปรุง ระบบการจราจร
- 1.3) ขยายเขต ติดตั้ง บำรุงรักษา ระบบไฟฟ้า
- 1.4) การวางผังเมืองและการจัดระเบียบชุมชน

2) โครงการ/งานด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่

2.1) โครงการก่อสร้างถนน

- (1) ก่อสร้างถนน คสล.
- (2) ก่อสร้างถนนลูกรัง

2.2) โครงการบูรณะซ่อมแซมถนน

- (1) ถนนลูกรัง
- (2) ถนน คสล.
- (3) ถนนลาดยาง

2.3) งานสะพานวางท่อลอดถนน

- (1) โครงการก่อสร้างสะพาน
- (2) โครงการวางท่อลอดถนน

2.4) งานพัฒนาระบบจราจร

- (1) โครงการติดตั้งสัญญาณไฟจราจร
- (2) โครงการปรับปรุงสัญญาณไฟจราจร
- (3) โครงการติดตั้งเครื่องหมายบังคับ จราจร
- (4) โครงการปรับปรุงเครื่องหมายบังคับการจราจร

2.5) งานไฟฟ้า

- (1) โครงการขยายเขตไฟฟ้าในครัวเรือน
- (2) โครงการขยายเขตไฟฟ้าและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ

2.6) งานวางผังเมืองและชุมชน

- (1) โครงการจัดทำผังเมือง
- (2) โครงการควบคุมอาคารและการก่อสร้าง

(3) โครงการควบคุมการขุดดินถมดิน

4.8.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม

- 1) แนวทางพัฒนา : จัดระเบียบชุมชนและป้องกันบรรเทาสาธารณสุข
- 2) โครงการ/งานด้านการพัฒนาสังคม ได้แก่
 - 1.1) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเบื้องต้น
 - 1.2) โครงการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์บรรเทาสาธารณภัย
 - 1.3) โครงการรณรงค์ลดอุบัติเหตุ
 - 1.4) โครงการรณรงค์การรักษาความสะอาด
 - 1.5) โครงการฝึกอบรมและทบทวน อปพร.
 - 1.6) โครงการฝึกอบรมกฎหมายและวินัยจราจร
 - 1.7) งานป้องกันและต่อต้านภัยยาเสพติด
 - 1.8) โครงการฝึกอบรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด
 - 1.9) โครงการจัดอบรมทบทวนตำรวจอาสา
 - 1.10) โครงการตำรวจ- อบต. ร่วมใจ

ป้องกันภัยในเทศกาล

- 1.11) โครงการอบรมอาสาจราจร

4.8.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ

1) แนวทางพัฒนา : ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร

- 2) โครงการ/งานด้านการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ ได้แก่
 - 2.1) โครงการขุดลอกหนองน้ำ
 - 2.2) โครงการขุดลอกลำห้วย
 - 2.3) โครงการขุดสระน้ำในไร่นา
 - 2.4) โครงการก่อสร้างฝาย อ่างเก็บน้ำ
 - 2.5) โครงการพัฒนาระบบส่งน้ำ
 - 2.6) โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
 - 2.7) โครงการปรับปรุง บำรุงรักษาฝาย
 - 2.8) โครงการงานกิจการประปา
 - 2.9) โครงการก่อสร้างประปาหมู่บ้าน

2.10) โครงการงานบูรณะซ่อมแซมและขยายเขตประปา

2.11) โครงการระบบน้ำสะอาด

2.12) ก่อสร้างประปาในโรงเรียน

4.8.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

1) แนวทางพัฒนา

1.1) พัฒนาและส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน

(1) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน

(2) ส่งเสริมการเกษตรกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์

1.2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวการพัฒนารายได้ของ อบต. หนองประไยชน

จากทรัพย์สิน อบต. ให้มีตลาด

2) โครงการ/งานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่

2.1) โครงการส่งเสริมอาชีพราษฎร

2.2) โครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ

2.3) โครงการส่งเสริมร้านค้าชุมชน และกิจการสหกรณ์

2.4) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์

2.5) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชสวนครัว

2.6) โครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผล

2.7) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

2.8) โครงการส่งเสริมอาชีพการประมง

2.9) โครงการส่งเสริมการปลูกข้าว

2.10) โครงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในตำบล

2.11) โครงการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในตำบล

2.12) โครงการกิจการตลาด

2.13) โครงการกิจการโรงจมน้ำ

2.14) โครงการกิจการการประปา

2.15) โครงการกิจการจำหน่ายน้ำดื่มสะอาด

2.16) โครงการกิจการโรงฆ่าสัตว์

4.8.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา

1) แนวทางพัฒนา

- 1.1) การจัดการศึกษาส่งเสริมการศึกษา และศาสนาและวัฒนธรรม
- 1.2) บำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ
- 1.3) ส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรมบำรุงศิลปปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น

และวัฒนธรรมอันดีงาม

2) โครงการ/งานด้านการพัฒนาด้านการศึกษา ได้แก่

- 2.1) โครงการส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็ก
- 2.2) โครงการปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็ก
- 2.3) โครงการส่งเสริมกิจกรรมอาหารกลางวันและอาหารเสริมในโรงเรียน
- 2.4) โครงการน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน
- 2.5) โครงการบริหารการศึกษาตามการถ่ายโอน
- 2.6) โครงการสัมมนาวิชาการทางการศึกษา
- 2.7) โครงการส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน
- 2.8) โครงการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ
- 2.9) โครงการมอบทุนการศึกษา
- 2.10) โครงการถ่ายโอนวัสดุกีฬา
- 2.11) โครงการแข่งขันกีฬาตำบล
- 2.12) โครงการแข่งขันกีฬา อบต. สัมพันธ์
- 2.13) โครงการก่อสร้างสนามกีฬา
- 2.14) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.15) โครงการจัดซื้อหนังสือให้กับโรงเรียน
- 2.16) โครงการต่อเติมหอประชุม
- 2.17) โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะ
- 2.18) โครงการฝึกกีฬาเยาวชน
- 2.19) โครงการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น
- 2.20) โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงาม
- 2.21) โครงการศึกษาแหล่งท่องเที่ยว
- 2.22) โครงการปรับปรุงบูรณะ โบราณสถาน
- 2.23) โครงการปรับปรุงก่อสร้างแหล่งท่องเที่ยว

4.8.6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสาธารณสุข

1) แนวทางพัฒนา

1.1) การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

1.2) การส่งเสริมสุขภาพ

2) โครงการ/งานด้านการพัฒนาด้านการพัฒนาสาธารณสุข ได้แก่

2.1) โครงการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์

2.2) โครงการรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก

2.3) โครงการรณรงค์ป้องกันโรคฉี่หนู

2.4) โครงการป้องกันโรคในสัตว์

2.5) โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์

2.6) โครงการฝึกอบรมสัมมนา

2.7) โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

2.8) โครงการรณรงค์ฉีดวัคซีนในสัตว์

2.9) โครงการรณรงค์จัดงานวันคว่ากะโหลกกะลา

2.10) โครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ลดอุบัติเหตุ

2.11) โครงการส่งเสริมการออกกำลังกาย

2.12) โครงการส่งเสริมสุขภาพในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและในโรงเรียน

2.13) โครงการรณรงค์ลดอบายมุข

2.14) โครงการฝึกอบรมหญิงมีครรภ์

2.15) โครงการฝึกอบรม อสม.

2.16) โครงการรณรงค์การตรวจสุขภาพประจำปี

2.17) โครงการบำบัดรักษาผู้ติดยา

2.18) โครงการช่วยเหลือผู้ติดโรคเอดส์

4.8.7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) แนวทางพัฒนา

1.1) บำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

1.2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้ง

กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

1.3) คุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 2) โครงการ/งานด้านการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่
 - 2.1) ก่อสร้าง สถานที่ออกกำลังกายและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
 - 2.2) โครงการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 2.3) โครงการบำบัดน้ำเสีย
 - 2.4) โครงการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 2.5) โครงการฝึกอบรมปลูกจิตสำนึกการรักษาความสะอาด
 - 2.6) โครงการรณรงค์ลดการใช้สารเคมี
 - 2.7) โครงการรณรงค์กำจัดหอยเชอรี่
 - 2.8) โครงการฝึกอบรมการทำและใช้ปุ๋ยชีวภาพ
 - 2.9) โครงการฝึกอบรมทฤษฎีใหม่
 - 2.10) โครงการส่งเสริมปลูกป่าชุมชน
 - 2.11) โครงการส่งเสริมการปลูกป่าไม้เศรษฐกิจ

4.8.8 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองการปกครอง และการบริหารจัดการองค์กร
 บุคลากรภาครัฐที่ดี มีประสิทธิภาพ ประชาชนมีส่วนร่วม

- 1) แนวทางพัฒนา : การบริหารจัดการองค์กรบุคลากรภาครัฐที่ดีมีประสิทธิภาพ
 ประชาชนส่วนรวม
- 2) โครงการ/งานด้านการพัฒนาด้านการเมืองการปกครอง และการบริหารจัดการ
 องค์กร บุคลากรภาครัฐที่ดี มีประสิทธิภาพ ประชาชนส่วนรวม ได้แก่
 - 2.1) จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของ อบต.
 - 2.2) จัดหาวารสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์เพื่อเสริมความรู้ให้บุคลากร
 - 2.3) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น
 - 2.4) อบรมเพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
 - 2.5) จัดระบบสำนักงาน อบต. ให้น่าอยู่
 - 2.6) จัดอบรมพัฒนาบุคลากรของ อบต.
 - 2.7) เงินเดือน ค่าจ้างค่าตอบแทนผลประโยชน์อื่น
 - 2.8) ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณสำนักงาน อบต.
 - 2.9) พัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลข่าวสารในชุมชน
 - 2.10) โครงการก่อสร้างศาลาประชาคม
 - 2.11) การประกวดหมู่บ้านพัฒนาดีเด่น

- 2.12) การจัดทำแผนที่ภาษีและทรัพย์สิน
- 2.13) โครงการประชุมสัมมนาประชาคม
- 2.14) ฝึกอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานในกิจการที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ อบต.
- 2.15) โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.16) โครงการก่อสร้างลานจอดรถ
- 2.17) โครงการส่งเสริมการศึกษาให้กับบุคลากรภายในองค์กร
- 2.18) โครงการปรับปรุงโครงการอาคารสำนักงานภายใน อบต.

5. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

5.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ยูว์คณ์ วูติเมธี (2526 : 16) ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวของประชาชนเอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2537 : 159) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่มซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้การทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

ธานีศย์ บุญชู (2530 : 17) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นกระบวนการที่ประชาชนในชุมชนสามารถที่จะรวมตัวของตนเอง ในการแสวงหาแนวทางในการตอบสนองด้วยการวางแผนการบริหาร และการจัดการ ในการปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง และท้องถิ่นให้ดีขึ้น

คาสเปอร์สัน (Kasperson. 1974 : 253) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือการที่ประชาชนจะทำตนเป็นผู้กระทำในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ในกระบวนการพัฒนา ซึ่งก่อให้เกิดผล 2 ด้านคือ

1. ประชาชนสามารถแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ได้
2. ผลของกิจกรรมที่ประชาชนได้ทำไปต้องสะท้อนกลับสู่พวกเขาเหล่านั้น

องค์การอนามัยโลกและองค์การยูนิเซฟ (WHO and UNICEF. 1987 : 25) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัว การรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่ม

องค์การสหประชาชาติ (United Nations. 1981 :35) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า คือ การที่ประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถที่จะแสดงออกซึ่งความต้องการของตน การจัดอันดับความสำคัญการเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้น โดยการเน้นที่การให้อำนาจการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท

จากความหมายการมีส่วนร่วมดังกล่าวผู้วิจัยได้สรุป ความหมายว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการที่ประชาชนได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในองค์กร โดยร่วมแสดงความคิดเห็นและกระทำในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกัน ตลอดจนร่วมพิจารณากำหนดปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงไป

5.2 แนวคิดการมีส่วนร่วม

นิสาคกร วินิจฉัยภาค (2530 : 30) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึงกระบวนการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของประชาชนใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาร่วมกันการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และการสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ธรรมรส โชติกุลธร (2540 : 220) ให้แนวคิดของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบการบริหารที่ผู้บริหารจะต้องใช้ยุทธศาสตร์ระดมกำลังความคิด จิตใจให้เกิดพลังงานทางการบริหาร โดยพฤติกรรมการบริหารที่เอื้อต่อรูปแบบการบริหาร

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่องค์กรจะได้ทั้งมือ หัวใจ และความคิด เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ตามความคาดหวังทางการบริหาร โดยได้รับการพิสูจน์จากการวิจัยเงื่อนไขต่าง ๆ แล้ว

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ตั้งแต่ระดับกลุ่มเล็ก ๆ จนกระทั่งกิจกรรมที่เป็นความรับผิดชอบมากขึ้น และมีความหลากหลาย

4. การนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ ตัวผู้บริหาร บรรยากาศขององค์กร นิสัยและความคิดเห็นของผู้ร่วมองค์กร

สมยศ นาวิการ (2540 : 80) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าทุกคนสามารถปรับปรุงงานของเขาได้ หากเขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เนื่องจากการบริหารแบบมี

ส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับบุคคลกับกลุ่มงาน การบริหารแบบมีส่วนร่วม นั้น จึงได้รับการยอมรับ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในปัจจุบันมากขึ้น

สากล สถิติวิทยานันท์ (2532 :166-167) ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมเกิดจาก แนวคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญพ้องต้องกันกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม
2. ความเคียดแค้นและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีอยู่ต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้พุ่งไปสู่การร่วมกลุ่มวางแผน และลงมือทำงานร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงและมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำการที่สนองตอบความเห็นของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ๆ

5.3 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

สมนึก ปัญญาสิงห์ (2532 : 275-276) ได้กำหนดหลักการและแนวทางการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังนี้

1. ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม โดยหากกิจกรรมที่จะนำไปให้ประชาชนเป็นเรื่องใหม่ก็ต้องใช้เวลาในการกระตุ้นและเร่งเร้า ความสนใจให้มีความรู้ความเข้าใจจนประชาชนยอมรับความจำเป็นและยอมรับประโยชน์ในการทำกิจกรรมเหล่านั้น
2. กิจกรรมต้องดำเนินการในลักษณะกลุ่ม เพื่อสร้างพลังในการรับผิดชอบร่วมกัน
3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนต้องคำนึงขีดความสามารถของประชาชนที่จะดำเนินการต่อไปได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาทภายนอก
4. กิจกรรมพัฒนาที่นำเข้าไปในชุมชน ต้องมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความพร้อมของชุมชน มีความสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน
5. การเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนโดยทั่วไปจะสามารถรับ ทรรศนะและยอมรับสิ่งใหม่ได้เร็วและเป็นผู้นำที่ชาวบ้านมีความศรัทธาอยู่ในตัวอยู่แล้ว ดังนั้น การเริ่มต้นจากผู้นำจึงเป็นไปได้เร็วกว่าประชาชนทั่วไป

6. ขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้น กล่าวคือ ร่วมหาข้อมูล ร่วมหาสาเหตุของปัญหา ร่วมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมตัดสินใจ ร่วมการวางแผน ร่วมการปฏิบัติงาน ร่วมการติดตามผลงาน จนถึงขั้นร่วมกันบำรุงรักษาในระยะยาว

จากคำจำกัดความของการให้ความหมาย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถสรุปความหมายได้ 5 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของตัวบุคคล ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญในปัจจัยบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยมองประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งสำคัญของแนวคิด เช่น การตัดสินใจ จิตสำนึก ความรู้ที่รับผิดชอบและการจงใจ
2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มและกระบวนการ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างภายในหน่วยให้เป็นกระบวนการ ที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องในลักษณะที่ได้ให้ความสำคัญระหว่างผู้นำ ผู้ตามและองค์กรที่มีประสิทธิภาพ
3. การมีส่วนร่วมในลักษณะของโครงการ ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญที่การจัดโครงการมีส่วนร่วมที่ดี โดยเน้นกลุ่มเป้าหมาย การถ่ายทอดระบบเทคนิค ความรู้ และการกระจายอำนาจสู่ประชาชน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงที่ีระหว่างประชาชนกับรัฐ
4. การมีส่วนร่วมในลักษณะของสถาบัน ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญในแง่ของการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน มีการถ่ายเทหรือขยายโครงสร้างทางอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคมในการกำหนดรูปแบบการใช้ทรัพยากร การบริหารสถานะและอำนาจในสังคม
5. การมีส่วนร่วมในลักษณะของนโยบาย ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญในเรื่องการยอมรับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเปรียบในสังคม แล้วนำมาใช้กำหนดเป็นนโยบายและแผนงานระดับชาติเพื่อเป็นการประกันความมั่นคงในเรื่องของการให้การสนับสนุนและยอมรับ การเปลี่ยนแปลง ทั้งในรูปสถาบัน โครงการ กฎหมายและอุดมการณ์แนวคิดใหม่ ๆ

5.4 ลักษณะการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เจริญมิตร (2527 : 6-7) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมตลอดจนความต้องการของชุมชน

2. ร่วมคิดและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและคิดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสรรสร้างสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไข ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมการตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่

ได้ทำให้โดยเอกชน และรัฐบาลให้ได้ประโยชน์ได้ตลอดไป

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff. 1977 : 225) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ประชาชนอาจเข้าร่วมกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร อย่างไร เข้าร่วมในการนำโครงการ ไปปฏิบัติโดยเสียสละทรัพยากรต่าง ๆ เช่น แรงงาน วัสดุ เงิน หรือ ร่วมมือในองค์การหรือกิจกรรมเฉพาะด้าน เข้าร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนา และ ร่วมในความพยายามประเมินผลโครงการ

5.5 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน จากการรายงานผลการศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วม มีจุดน่าสนใจแตกต่างกัน ดังนี้

บัญญัติ แก้วส่อง (2539:28) ได้จำแนกรูปแบบหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจ ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้จะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงาน โครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้แก่โครงการใดบ้าง จะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงานและการประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึง การกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์ และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต ก็คือ ความคิด ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1981 : 259) ได้เสนอว่า รูปแบบที่แท้จริงหรือสมบูรณ์นั้นจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) ในส่วนนี้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามประเมินผล และประการสำคัญคือการตัดสินใจ

2. การดำเนินกิจกรรม (Implementation) ในส่วนนี้ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดการ ควบคุมการเงินและการบริหาร

3. การใช้ประโยชน์ (Utilization) เป็นส่วนที่ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตัวเอง และการควบคุมทางสังคม

4. การได้รับผลประโยชน์ (Obtaining Benefits) ในส่วนนี้ประชาชนต้องได้รับการจ่ายแจกผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคมหรือวัตถุก็ได้

สหประชาชาติ (United Nations, 1981 : 35) ได้รวบรวมรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง (Spontaneous) ซึ่งเป็น โครงการอาสาสมัครหรือการรวมตัวเพื่อแก้ไขปัญหาของตัวเอง เป็นการกระทำที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก ซึ่งนับเป็นรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย

2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ (Induced) เป็นการเข้าร่วมโดยความต้องการความเห็นหรือการสนับสนุนโดยรัฐบาลเป็นรูปแบบที่เป็นลักษณะทั่วไปของประเทศกำลังพัฒนา

3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (Cohesived) เป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐ ภายใต้การจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือโดยการบังคับโดยตรงรูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ส่งผลให้ผู้กระทำได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

5.6 กระบวนการมีส่วนร่วม

ไวท์ (White, 1982 :125 -128) ได้กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 3 มิติ คือ มิติที่หนึ่ง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะใครควรทำและทำอย่างไร มิติที่สอง มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ มิติที่สาม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน ทั้งยัง ได้เพิ่มเติมอีกว่าสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมในประการที่ 4 ที่ควรนำมาพิจารณาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานที่ทำไป

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1980 : 324 - 328) ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกับ White โดยได้แบ่งประเภทการมีส่วนร่วมไว้เป็น 4 ประเภท คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารและการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ประเวศ วะสี (2539 : 41) ได้เสนอแนะว่า ในกระบวนการของการมีส่วนร่วมนั้น วิธีการสร้างพลังสร้างสรรค์ ให้เข้าถึงประชาชนเพื่อให้ได้ข้อมูลและวิธีการพัฒนานั้น ทฤษฎี และวิธีการบริหารที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง คือ AIC ซึ่งเป็นทฤษฎีและการบริหารงานที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ เป็นทฤษฎีที่ใช้กับการพัฒนาที่มีความยุ่งยากและสลับซับซ้อน เช่น งานพัฒนาชนบท หรืองานที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ เช่น การพัฒนาคนและการพัฒนาองค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน งานทางการเกษตร งานการปกครอง งานกระทรวงศึกษาธิการและงานนโยบายของรัฐ เป็นต้น

จากความหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมที่กล่าวมานี้ สรุปได้คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ก็คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ถึงปัญหา หาวิธีการและแนวทางแก้ไข โดยร่วมกันตัดสินใจและวางแผน รวมตลอดจนถึงการปฏิบัติตามกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ และติดตามประเมินผล

5.7 รูปแบบการมีส่วนร่วม

กรณีศึกษา ชมดี (2524 : 25) ได้ขยายรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโลก
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้ใช้แรงงาน
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
10. การมีส่วนร่วมในการออกวัสดุอุปกรณ์

สำหรับ Lowdermilk และ Laitos (1980 : 694 – 700) ได้แยกแยะขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทไว้ 7 ขั้นตอน คือ

1. การสำรวจขั้นต้น
2. การศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
3. การแสวงหาแนวทางแก้ไข
4. การกำหนดทางแก้ไขปัญหา
5. การปฏิบัติตาม โครงการ
6. การประเมินผลโครงการ
7. การพิจารณาบททวนโครงการ หรือดำเนินการให้บรรลุผล

5.8 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การที่ประชาชนจะตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและรับผิดชอบในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งระบบนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นคุณลักษณะในด้านบุคคลและกลุ่มคน ซึ่งเป็นการรับรู้ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากภายนอก ดังมีผู้ให้ความเห็นไว้ดังนี้ คือ

อนุภาพ ธีรลาภ (2528 : 21-22) กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกิดจากพื้นฐานของประชาชน 4 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องมีความสามารถที่จะมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนต้องมีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ประชาชนต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการ วางแผน จัดการ บริหารองค์กร และการใช้ทรัพยากรในที่สุด

2. ประชาชนจะต้องมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วม กล่าวคือ ประชาชนต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และกายภาพ ที่เปิดโอกาสให้เข้ามีส่วนร่วม

3. ประชาชนต้องมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ประชาชนต้องมีความเข้าใจเห็นประโยชน์ในการเข้าร่วม จะต้องมิใช่เป็นการบังคับหรือผลักดันให้เข้าร่วม โดยที่ประชาชนมิได้ประสงค์จะเข้าร่วมในนัยหนึ่งนัยใด

4. ประชาชนจะต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีโอกาที่จะเข้าร่วม ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนในการตัดสินใจ และกำหนดกิจกรรมที่ตนต้องการในระดับที่เหมาะสม ประชาชนจะต้องมีโอกาและมีความเป็นไปได้อาจจะจัดการด้วยตนเอง

สถานี บุษบู (2530 : 10-11) เสนอปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ

1. จากสภาพความเป็นจริงของชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่น ๆ นั้นมีเหตุผลอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 การมองเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากสิ่งตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไปซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

1.2 การได้รับคำบอกกล่าว หรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้น ปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะ

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชน มีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้

2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัดเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วมโดยปกติที่ผ่านมาจากกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมายวิธีการ หรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 183) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์
2. ความเกรงใจบุคคลที่เคารพนับถือ หรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจ
3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น บีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส ฯลฯ

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (1980 : 20-21) ได้เสนอว่า มีบุคคล 4 ฝ่ายมีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชนบท ประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลภายนอก สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นยังมีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. อายุ และ เพศ
2. สถานภาพในครอบครัว
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพทางสังคม
5. อาชีพ
6. รายได้และทรัพย์สิน
7. ระยะเวลาในท้องถิ่น และสถานภาพการทำงาน

มานิตย์ จันทรจำเริญ (2535 : 19-20) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการดังนี้ คือ

1. การปฏิบัติตนให้คล้อยตามความเชื่อพื้นฐานกล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะเลือกวิธีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อนั้นพื้นฐานของตน

2. มาตรฐานคุณค่า บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง
3. เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริม ปกป้อง และรักษาเป้าหมายของตนเอง
4. ประสบการณ์ที่ฝึกปฏติกรรมคา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ฝึกปฏติกรรมคา
5. ความคาดหวัง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่คาดหมายว่า จะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่น ในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่น
6. การมองแต่ตัวเอง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตัวเองควรจะต้องกระทำเช่นนั้น
7. การบีบบังคับ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ
8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเรามีนิสัยชอบกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ
9. โอกาส บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ตามที่โครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยให้
10. ความสามารถ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนมีความสามารถ
11. การสนับสนุน บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติงานเมื่อรู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุน

จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา ความเชื่อ ค่านิยม นิสัย ประเพณี ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด รวมทั้งการได้รับการยอมรับหรือการสนับสนุนจากผู้อื่น เป็นปัจจัยซึ่งเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น

5.9 ระดับการมีส่วนร่วม

แอร์นาเทน และคณะ (Arnatein and others. 1976 ; อ้างถึงใน กิตติโชค ห้อยยี่ภู่. 2527 : 16-17) ได้จัดระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 3 ระดับดังต่อไปนี้

1. ระดับที่ไม่มีส่วนร่วมเลย (Non participation) คือการที่ประชาชนถูกกำหนด ถูกชักจูง ถูกจัดให้เข้าร่วมกิจกรรม
2. ระดับการมีและไม่มีส่วนร่วมก้ำกึ่ง (Degree of tokenism) คือ การที่ประชาชน เป็นเพียงผู้รับทราบ รับฟัง รับคำแนะนำปรึกษา รับคำปลอบโยน (Informing, consultation, and placation)
3. ระดับการมีส่วนร่วม (Participation) คือ การที่เกิดมีพลังของประชาชน มีการ รวมกลุ่มมีการกระจายอำนาจและเข้าควบคุมโดยประชาชน (Degree of citizen power, delegated power, and citizen control)

ชาติวัฒน์ ชาติกรกุล (2541 : 10-11) ได้กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ระดับที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วม แบ่งได้เป็น 2 ระดับย่อย ได้แก่
 - 1.1 ประชาชนเป็นผู้รับคำสั่ง
 - 1.2 ประชาชนเป็นผู้รับบริการ
2. ระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมปานกลาง แบ่งได้เป็น 3 ระดับย่อย ได้แก่
 - 2.1 ประชาชนได้รับการบอกเล่า
 - 2.2 ประชาชนได้รับการปรึกษาหารือ
 - 2.3 ประชาชนได้เข้าร่วมบางส่วนในโครงการ
3. ระดับอำนาจอยู่ที่ประชาชน แบ่งได้เป็น 3 ระดับย่อย ได้แก่
 - 3.1 ประชาชนและรัฐมีส่วนร่วมเท่า ๆ กัน
 - 3.2 ประชาชนมีส่วนควบคุมบางส่วน
 - 3.3 ประชาชนควบคุมเองทั้งหมด

5.10 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2526 : 53-68) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบทประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตลอดจนกระบวนการพัฒนา
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามโครงการพัฒนา
4. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

วิรัช นิภาวรรณ (2544 : 28) กล่าวว่าขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนา ชนบทมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่หนึ่ง คือ ศึกษาชุมชนหรือที่เรียกว่า ขั้นการค้นหาปัญหาและความต้องการของชุมชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่พัฒนาจากหน่วยงานของภาครัฐหรือเอกชนเข้าไปในชุมชน เพื่อศึกษาและเรียนรู้ถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในชุมชน ตลอดจนจนถึงการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาสำหรับใช้เป็นข้อมูลเองในการพัฒนาชุมชนนั้น ๆ
2. ขั้นตอนที่สอง เป็นการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาโดยมีการรวมกลุ่มกันอภิปรายถกเถียงแสดงความคิดเห็นหรือที่เรียกว่าประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนพัฒนา
3. ขั้นตอนที่สาม เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนหรือวิธีการที่ได้ร่วมกันตัดสินใจมาแล้วจากขั้นตอนที่สองตามสภาพที่ผ่านมา
4. ขั้นตอนที่สี่ ขั้นการประเมินผลงาน ในขั้นนี้เจ้าหน้าที่และชาวบ้านจะร่วมกันกำหนดขั้นตอนย่อยต่างๆ ในการประเมินผลตลอดจนดูแลปัญหาข้อขัดข้องที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการประเมินผล

ไพรัตน์ เตะระรินทร์ (2547 : 6-7) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนา คือ

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าถึงปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมถึงความต้องการของชุมชน
2. ร่วมค้นหา และสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผน นโยบาย หรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไข ตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษา โครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

สรุป ขั้นตอนการมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. มีส่วนร่วมวางแผนแก้ไขปัญหา
3. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน
4. มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

จึงกล่าวได้ว่าขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ควรเริ่มตั้งแต่การคิด การค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล

วิธีการวัดการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาที่จำแนกลักษณะพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ตามแนวความคิดที่เสนอในเบื้องต้น สามารถนำไปประกอบการกำหนดกรอบความคิด ในการศึกษาวิจัยได้เป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือได้เนื่องจากวิธีการทั้ง 4 แบบดังนี้

1. วัดตามประเภทของกิจกรรมหรือขั้นตอนของการมีส่วนร่วม
2. วัดตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม
3. วัดตามประเภทของผู้มีส่วนร่วม
4. วัดตามรูปแบบของการมีส่วนร่วมเป็นวิธีการวัดที่เป็นผลจากการศึกษาค้นคว้า

ทดลอง ตามหลักการพัฒนาโดยแท้จริง

จากการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถสรุป ได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะที่มีผลต่อการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาดัง ๆ ของชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนชุมชนและเพิ่มขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ โครงการสำรวจ ชุมชนสัมพันธ์จะประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือและมีส่วนร่วม ของประชาชนด้วย

6. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

6.1 ความหมายของการพัฒนา

การพัฒนา หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดยทั่ว ๆ ไป เช่น การพัฒนานาหน่วยงาน ชุมชนหรือประเทศ คือการทำให้สิ่งเหล่านั้นดีขึ้น เจริญขึ้นสนองความต้องการของประชาชน ส่วนใหญ่ได้ดียิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า “การพัฒนา” เป็นกระบวนการของการเคลื่อน ไหวจาก สภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่ อยู่นิ่ง

เสถียร เขยประทับ (2528 : 8) ให้ความหมายว่า การพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะก้าวหน้าและในความก้าวหน้านั้นมีการเคลื่อนไหวของหลายสิ่งหลายอย่างจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2525 : 25) ให้ความหมายว่า การพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทางหรือการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้แน่นอนล่วงหน้า

พัฒน์ สุจ้านงค์ (2525 : 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา คือความเจริญก้าวหน้าที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2525 : 1) ให้ความหมายว่า การพัฒนา หมายถึงการกระทำที่เกิดขึ้นคือเปลี่ยนจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าอย่างมีระบบ

ดิเรก อุภย์พร่าย (2524 : 11) ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการที่มีลักษณะ 3 ประการ คือ

1. เป็นกระบวนการในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของบุคคลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

2. มุ่งให้เกิดความเสมอภาคทางสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

3. สร้างให้เกิดการกระจายอย่างทั่วถึงเรื่องรายได้ของบุคคลในชุมชน และการกระจายบริการที่รัฐจะให้แก่ประชาชนไปสู่ชนบทให้มากและใกล้เคียงกับในเมืองมากยิ่งขึ้น

โกวิทย์ พวงงาม และปรีดี โชติช่วง (2527 : 5) ให้ความหมายว่า การพัฒนา หมายถึงกระบวนการของการให้ได้มาซึ่งความเจริญเติบโตที่มั่นคงของความสามารถของระบบในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ให้บรรลุความสำเร็จที่ก้าวหน้าทางการเมือง เศรษฐกิจ และตามวัตถุประสงค์ทางสังคม

6.2 องค์ประกอบของชุมชน

พัฒน์ สุจ้านงค์ (2525 : 4) ได้แบ่งองค์ประกอบของชุมชนออกเป็น 4 ประการ คือ

1. กลุ่มบุคคล
2. ครอบคลุมอาณาเขตบริเวณแห่งหนึ่ง
3. สภาพความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน
4. มีประโยชน์และความสะดวกสบายร่วมกัน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526 : 8) ได้แบ่งองค์ประกอบของชุมชนออกเป็น 4 ประการ

คือ

1. ประชากรจำนวนหนึ่ง
2. สถาบันทางสังคม

3. องค์การทางสังคม
4. อาณาเขตทางภูมิศาสตร์

สมเด็จพระติ ดันสกล (2525 : 121-122) ได้แบ่งองค์ประกอบของชุมชนออกเป็น 5 ประการ คือ

1. สถานที่ตั้งหรืออาณาเขต
2. ประชาชนหรือพลเมือง
3. ความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลในสังคม
4. บริการสาธารณะภายในชุมชน
5. การจัดระเบียบชุมชน

6.3 ความหมายของการพัฒนาชุมชน

พัทธ์ บุณยรัตพันธุ์ (2549 : 251) ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาชุมชน ไว้ดังนี้
 คำว่า พัฒนา หมายถึง ทำให้เจริญก้าวหน้าและยับยั้งความเสื่อม
 คำว่า ชุมชน หมายถึง หมู่คนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยร่วมกันในเขตท้องที่หนึ่งซึ่งมี
 การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียมประเพณี และความต้องการในการดำรงชีพ
 คล้ายคลึงกัน เช่น หมู่บ้านหรือตำบล หรือกลุ่มชนที่มีทรรสนะอย่างเดียวกัน สามารถรวมกำลัง
 กันดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งมีอยู่ในชุมชนนั้น ๆ

คำว่า พัฒนาชุมชน หมายถึง การยับยั้งความเสื่อมและปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
 ชุมชนให้ก้าวหน้าให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526 : 61) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง การ
 วางแผนเพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดขึ้นแก่กลุ่มประชาชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม
 การศึกษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การอนามัยและการเมือง การปกครอง พร้อมกับ
 เสริมสร้างสภาพแวดล้อม และสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้บังเกิดมีขึ้นในพื้นที่ที่เป็นที่อยู่
 อาศัยของกลุ่มประชากรนั้นด้วย

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2524 : 13) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการ
 การที่จะต้องทำต่อเนื่องกันอย่างมีระบบ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากระดับหนึ่งไปสู่อีก
 ระดับหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงนี้จำเป็นต้องใช้เวลา และจำเป็นต้องอาศัยกรรมวิธีการเปลี่ยนแปลง
 ที่ถูกวิธี

ธัญญา ธัญญาวิวัฒน์ (2526 : 10) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชน คือการ
 เปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของชุมชนจากสภาพที่เป็นอยู่ (สภาพที่ไม่พึงปรารถนา ไม่ดีงาม)

ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (สภาพที่พึงปรารถนาที่ดิ่งงามหรือเจริญ) กล่าวคือ เป็นการจูงใจ
ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชน เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพของส่วนต่าง ๆ ในชุมชน จาก
สภาพที่ไม่พึงปรารถนาไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาอันเป็นเป้าหมายที่ชุมชนตั้งไว้

จิรพรรณ กาญจนจิตร (2523 : 15) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชนคือการ
เปลี่ยนแปลงชุมชนให้ดีขึ้น หรือให้เจริญทุก ๆ ด้านนั่นเอง นั่นคือการพัฒนาคน กลุ่มชน
สิ่งแวดล้อมทางวัตถุหรือสาธารณสมบัติ และการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อบรรลุผล
แก่เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการเมืองของชาติโดยส่วนรวม

พัฒน์ สุจ้านง (2525 : 20) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชน เป็นการเปลี่ยนแปลง
ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้น ด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐและประชาชนโดยวิธีปรึกษา
หารือกัน

6.4 แนวความคิดของการพัฒนาชุมชน

พัฒน์ สุจ้านง (2525 : 21-22) ได้กล่าวถึงแนวความคิดในการพัฒนาชุมชนไว้ดังนี้

1. การช่วยเหลือตนเอง
2. ชีตความสามารถของชุมชนและรัฐ
3. การร่วมมือกันระหว่างรัฐและประชาชน
4. ความคิดริเริ่มของชุมชน
5. ความสมดุลในการพัฒนา
6. การศึกษาภาคชีวิต

ยิวัดน์ วุฒิเมธี (2526 : 2-3) ได้อธิบายแนวคิดการพัฒนาชุมชนไว้ดังนี้

1. การพัฒนาชุมชนนั้นเป็นกระบวนการ คือต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องกัน และ
จะขาดช่วงตอนไม่ได้
2. การพัฒนาชุมชนเป็นกรรมวิธี คือเป็นการสร้างความหวังหรือการสร้างภาพพจน์
ในการดำเนินงานแก่ประชาชน
3. แนวความคิดในลักษณะที่เป็นโครงการ คือ การดำเนินการจะต้องยึดหลัก วิธีการ
และเนื้อหาสาระ ซึ่งหมายความว่า การดำเนินงานพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องไม่ละทิ้งกระบวนการ
ความร่วมมือของประชาชนและการต่อเนื่องของกิจกรรมแล้วจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ด้วย
เพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์

4. แนวความคิดในลักษณะที่เป็นกระบวนการ คือ การนำเอาวิธีพัฒนาชุมชนเข้าไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมบางอย่างภายใต้สถานการณ์ที่ประชาชนเกิดความทุกข์หรือไม่มี ความตระหนักในปัญหาของชุมชน

โดยสรุปแล้วแนวความคิดของการพัฒนาชุมชน ก็คือ การจะกระทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ต้องถือว่าประชาชนต้องเป็นผู้คิดริเริ่มขึ้นก่อน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะเพียงเป็นผู้คอยให้คำแนะนำชี้แนะแนวทางที่เป็นไปได้และเกิดประโยชน์มากที่สุดในการดำเนินกิจกรรมหากประชาชนยัง ไม่มีความคิดริเริ่มก็จะใช้วิธีการกระตุ้นเร้าให้ประชาชนได้ตระหนักถึงปัญหาและความต้องการ อันแท้จริงของประชาชนการกระทำเช่นนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่ากิจกรรมต่าง ๆ นั้นสอดคล้อง กับความต้องการและปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงและปัญหานั้นได้รับการ พิจารณาหาทางแก้ไขอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการซึ่งฝ่ายรัฐบาลจะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งคอยให้ คำแนะนำแก่ประชาชนและร่วมปฏิบัติให้บริการทางวิชาการเพื่อการพัฒนาโครงการต่าง ๆ

6.5 หลักการพัฒนาชุมชน

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526 : 6-8) ได้อธิบายหลักการของการพัฒนาชุมชนไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. หลักความร่วมมือของประชาชน
2. หลักการแสวงหาผู้นำ
3. หลักการทำงานกับกลุ่ม
4. หลักการสมทบ
5. หลักการประสานงาน
6. หลักการรับผิดชอบร่วมกัน
7. หลักการขยายผล

นอกจากนี้ ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2525 : 7-9) ยังได้เสนอหลักการปฏิบัติในการพัฒนา ชุมชนที่นักพัฒนาและประชาชนควรยึดถืออีก 6 ประการ คือ

1. หลักการที่ให้ประชาชนช่วยเหลือตนเอง
2. หลักการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม
3. หลักความเสมอภาคในการดำเนินงาน
4. หลักการใช้ประโยชน์จากผู้นำท้องถิ่น
5. หลักความเข้าใจวัฒนธรรมของท้องถิ่น
6. หลักการประเมินผลและตรวจสอบงาน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คินสนะ ตันติชาติ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการสภาตำบล ในการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยศึกษาจากกรรมการสภาตำบล จำนวน 411 คน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การดำรงตำแหน่ง ในหมู่บ้าน ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการและการได้รับการอบรมเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำ

เชียรชัย บุรพชนก (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรม สุขาภิบาลของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง โดยศึกษาจาก คณะกรรมการหมู่บ้านและหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านจำนวน 34 หมู่บ้าน 406 คน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมสูงสุดในด้านการวางแผน โครงการ การริเริ่มกำหนดโครงการ การปฏิบัติ และการประเมิน โครงการตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ เพศ การมีตำแหน่งในองค์กร หมู่บ้าน การได้รับข้อมูลข่าวสารการพัฒนา ฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้และเจตคติต่อการมีสุขาภิบาล

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2534 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษา เรื่อง ชนบทไทย : การผันแปร ในอนาคตภายหลังกการพัฒนา เสนอต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ในปี พ.ศ.2532 สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น และหน่วยบริหารการพัฒนาระดับชาวบ้าน ควรให้ความรู้แก่ประชาชนให้ เข้ามามีส่วนร่วม และมีบทบาทที่สำคัญต่อการควบคุมการบริหาร มิใช่ปล่อยให้เป็นเรื่องของ ระบบราชการแต่ฝ่ายเดียวสำหรับองค์กรระดับตำบล หมู่บ้าน จำเป็นที่รัฐจะต้องสร้างองค์กร เหล่านี้ให้พร้อมสำหรับการพัฒนาตนเอง ต้องปรับเปลี่ยนการบริหารชนบทจากราชการส่วนกลาง มาเป็นการบริหารโดยประชาชน ในระดับหมู่บ้าน ซึ่งถือว่าเป็นการวางรากฐานประชาธิปไตย ระดับหมู่บ้านไปสู่ความมั่นคงของชาติโดยรวม

นริศ ขำนุรักษ์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 74.7 มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล อยู่ในระดับต่ำ โดยมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผน รองลงมา คือ เรื่องการติดตามประเมินผล และในเรื่องการรับรู้ปัญหาตามลำดับ แต่สำหรับเรื่องการมีส่วนร่วม ในการลงทุนปฏิบัติประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด สำหรับความต้องการการมีส่วนร่วม ประชาชน ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 76.08 มีความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง โดยที่มีความต้องการมี ส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมากที่สุด รองลงมาคือ การวางแผน ลงทุนปฏิบัติและการ รับรู้ปัญหาตามลำดับ

วิชิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพินิจ (2541 : 41) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่า ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน นับตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผลและร่วมรับประโยชน์

วรพจน์ ประชิตวัตติ (2541 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย เช่น การเข้าไปตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น เมื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าในภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพ ระดับรายได้ที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

จิรศักดิ์ สีใจเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า

1. โครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาเป็นการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ประเภทอื่น ๆ โดยจะเข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะของการแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะมากที่สุด รองลงมาเป็นการได้รับประโยชน์จากโครงการหรือกิจกรรม
2. การเข้าไปมีส่วนร่วมจะเข้าร่วมโดยสมัครใจมากกว่าถูกผู้อื่นชักชวน
3. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเปิดโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าไปมีส่วนร่วมมีอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง
4. สาเหตุการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ การที่จะมีโอกาสได้ร่วมรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนเข้มแข็งและจะทำให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพ สำหรับสาเหตุของการไม่มีส่วนร่วมนั้น เพราะมีตัวแทนอยู่แล้ว นอกจากนี้คือ ไม่เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงปัจจัยด้านรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีน้อยไม่เพียงพอที่จะบำรุงท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

ปทุม ปิยาภูล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษา เขตปฏิบัติการทางการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยพบว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในด้านรับทราบผลการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมและปัญหาด้านการประสานงาน
3. สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ทั้ง โรงเรียน และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรปรับปรุง เกี่ยวกับด้านการประสานงานและด้านจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ชัดเจน

8. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

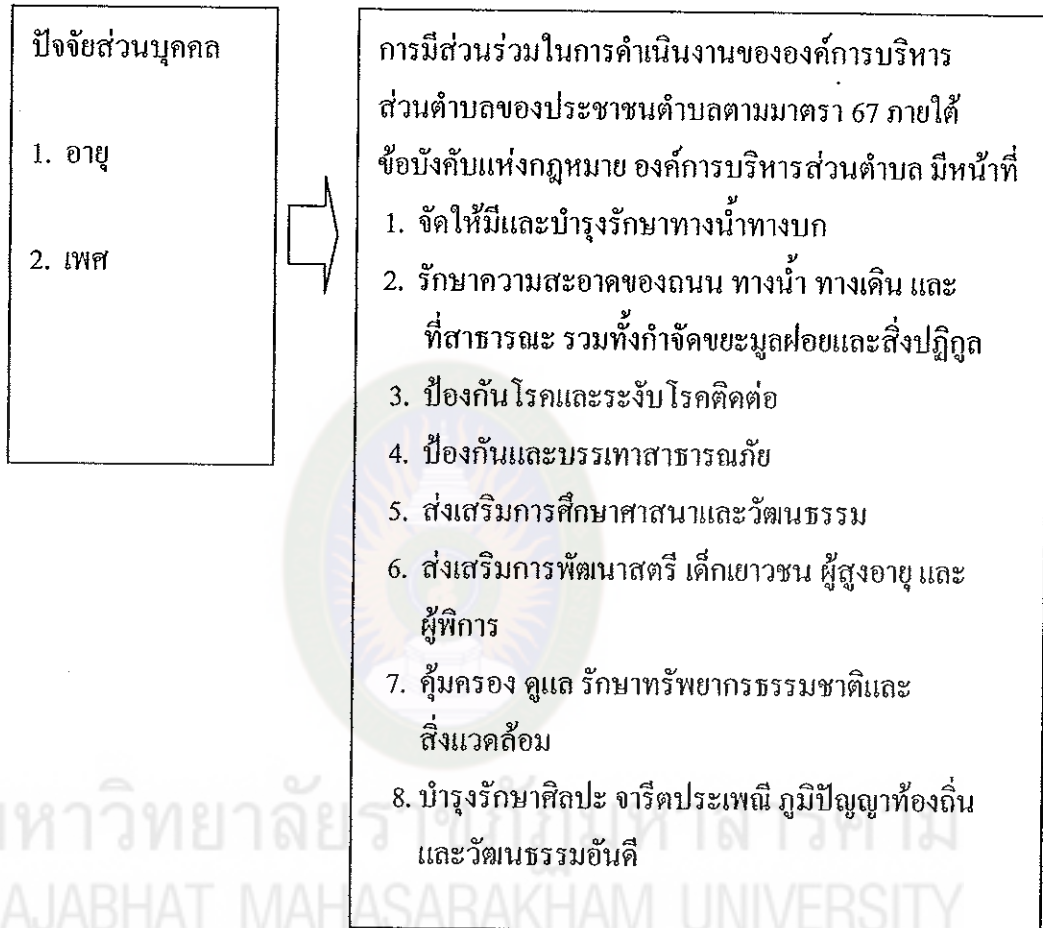
จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) มาตรา 67 มีหน้าที่ ดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

หมายเหตุ : ในการวิจัยไม่นำอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลข้อ 9 ที่เป็นอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายอื่น

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variables)

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย